

Przemoc w rodzinie

Mamy nadzieję, że twój dom rodzinny jest miejscem, gdzie znajdujesz oparcie u bliskich i czujesz się bezpiecznie. Niestety, w rodzinach wielu twoich koleżanek i kolegów przemoc nie tylko się zdarza, lecz bywa smutną codziennością. Wbrew temu, co może ci się wydawać, przemoc dotyka wielu rodzin i występuje także w tzw. porządkowych domach.

Aby ułatwić ci zrozumienie czym jest przemoc w rodzinie przedstawimy formy, jakie może ona przybierać.

☒ **Przemoc fizyczna** to każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawienie życia ofiary.

Przykłady: bicie, policzkowanie, popychanie, ciągnięcie za włosy, wykręcanie rąk, kopanie, duszenie, zadawanie ran, odmawianie pomocy medycznej, pozbawianie jedzenia, picia, snu, zmuszanie do zażywania alkoholu, narkotyków.

☒ **Przemoc seksualna** to każde zachowanie mające na celu zmuszenie drugiej osoby do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych.

Przykłady: obnażanie się przy dziecku, dotykanie jego narządów płciowych lub zmuszanie do dotykania swoich, zachęcanie do pozowania do zdjęć lub filmów pornograficznych, obmacywanie, gwałcenie.

☒ **Przemoc psychiczna** to każde zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w drugiej osobie strachu, pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem.

Przykłady: ciągłe krytykowanie, ubliżanie, obrażanie, ośmieszanie, upokarzanie, umniejszanie czyjejś wartości, straszenie, grożenie lub szantażowanie, izolowanie od kolegów i rodziny, stawianie nadmiernych wymagań, zabranianie opuszczania domu, stałe kontrolowanie.

☒ **Przemoc ekonomiczna** to każde zachowanie, którego celem jest finansowe uzależnienie drugiej osoby.

Przykłady: zabieranie lub wykorzystanie wynagrodzenia bądź kieszonkowego, niszczenie rzeczy osobistych, odmawianie pieniędzy na dom, niepłacenie alimentów, ukrywanie informacji o finansach rodziny, zmuszanie do podpisywania kredytu, pożyczki.

Jeśli w twojej rodzinie występuje przemoc

Pamiętaj, że:

Nic nie usprawiedliwia przemocy: bicia, znęcania ani zadawania innych cierpień drugiemu człowiekowi. Dlatego też:

✎ **Nie obwiniaj się** za złe zachowanie innych członków rodziny. To nie twoja wina, że ojciec bije mamę lub w inny sposób znęca się nad nią. Nawet twoje naganne zachowanie nie usprawiedliwia bicia, wyzywania cię ani upokarzania. Winny przemocy jest zawsze ten, kto ją stosuje, a nie jego ofiara.

✎ **Zrozum zachowanie mamy:** decyzja o zerwaniu związku, w którym kobieta jest bita i krzywdzona, nie jest dla niej łatwa. Towarzyszą jej wstyd, błędne wyobrażenie na temat tego, czym jest miłość i jak powinien wyglądać związek dwojga ludzi, wiara w to, że partner się zmieni. Do tego dochodzi lęk przed samotnością i biedą, obawa, że nie będzie w stanie zapewnić dzieciom utrzymania, przekonanie, że nie ma prawa pozbawiać dzieci ojca.

✎ **Przełam wstyd:** jeśli w twoim domu dochodzi do przemocy, nie wstydź się i nie ukrywaj tego. Fałszywie rozumiany wstyd przed ujawnianiem obcym tego, co dzieje się w rodzinie, sprawia, że przemoc trwa, a domowi tyrani nie ponoszą odpowiedzialności za swoje czyny. Przełamując wstyd i milczenie, dajesz sprawcy czytelny sygnał, że nie godzisz się na przemoc, cierpienie twoje i bliskich. Pamiętaj, to nie osoby pokrzywdzone powinny się wstydić, ale ci, którzy przemoc stosują.

✎ **Powiedz o tym innym:** jeśli w twoim domu ojciec znęca się nad mamą lub tyranizuje całą rodzinę, nie wahaj się i koniecznie poinformuj o tym dorosłą osobę, do której masz zaufanie. Może to być np. babcia, wujek, ciocia lub inna osoba zaprzyjaźniona z rodziną. Twojej mamie również może być trudno mówić o tym, co się dzieje. Dlatego w niektórych sytuacjach możesz przejąć inicjatywę. Jeśli z jakichś powodów nie chcesz lub nie możesz zaufać komuś z rodziny lub nie masz żadnej osoby zaprzyjaźnionej, porozmawiaj ze swoim wychowawcą lub pedagogiem szkolnym.

✎ **Pamiętaj:** masz prawo szukać pomocy u dorosłych, a oni mają obowiązek ci jej udzielić!

Co na to prawo?

Przemoc, do jakiej dochodzi w rodzinie, nie jest sprawą prywatną, tylko przestępstwem. Prawo zakazuje stosowania przemocy w rodzinie oraz fizycznego karcenia dzieci bez względu na to, czy dopuszcza się jej osoba najbliższa, np. rodzice, rodzeństwo, dziadkowie czy też członkowie dalszej rodziny.

Warto wiedzieć, że w wypadku przemocy domowej, która się powtarza, mówimy o przestępstwie znęcania się nad rodziną.

Przestępstwem są także zachowania jednorazowe, takie jak:

- 📌 **pobicie:** jeśli ty, twoja mama lub inny członek twojej rodziny został pobity lub nie ma dowodów na powtarzające się akty przemocy;
- 📌 **grożenie popełnieniem przestępstwa:** np. twój ojciec grozi, że zabije ciebie lub twoją mamę, podpali dom;
- 📌 **wymuszanie współżycia seksualnego:** jeśli mąż lub chłopak wymusza współżycie bez zgody kobiety; pozostawanie w związku małżeńskim nie oznacza, że żona ma obowiązek współżyć z mężem, kiedy on chce;
- 📌 **podejmowanie współżycia z osobą poniżej 15. roku życia:** jest zabronione przez prawo, nawet jeśli dochodzi do niego za zgodą osoby nieletniej;
- 📌 **niealimentacja:** czyli niepłacenie przez rodzica zasądzonych na dziecko alimentów;
- 📌 **współżycie między osobami blisko spokrewnionymi:** niezależnie od ich woli i chęci zakazane jest podejmowanie współżycia, np. pomiędzy ojcem i córką, bratem i siostrą, nawet jeśli są już dorośli.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym z urzędu, co oznacza, że jeśli policja posiada informacje wskazujące, że w twoim domu dochodzi do przemocy lub zostanie zawiadomiona o tym np. przez sąsiadów, powinna wszcząć postępowanie karne. Nauczyciel, który dowie się, że jesteś ofiarą przemocy domowej, powinien wypełnić tzw. formularz A, dokumentujący twoją sytuację rodziną i obrażenia jakich doznałeś/aś. Karta ta zostanie następnie przekazana do innych specjalistów, którzy będą starali się ci pomóc.

Zawiadamianie policji

Zawiadomienie o przestępstwie można złożyć ustnie na komisariacie lub w prokuraturze albo pisemnie, najlepiej listem poleconym.

Najczęściej takie zawiadomienia składają na policję osoby dorosłe. Mogą jednak zdarzyć się sytuacje, że nie możesz liczyć na ich pomoc. Wiemy, że wezwanie policji na własnego ojca jest niezwykle trudne, ale może być tak, że nie będziesz mieć innego wyjścia. Kiedy zagrożone jest życie i zdrowie, twoje lub bliskiej ci osoby nie możesz się wahać. Dzwoniąc na policję pamiętaj, że robisz to w obronie swojej mamy, brata, siostry, swojej rodziny – a nie przeciw niej. Rodzina, w której jest przemoc, nie zasługuje na ochronę. Należy reagować, aby skończył się domowy terror i przyzwalanie na dalszą przemoc.

Jeśli tobie lub komuś innemu dzieje się krzywda, a nie ma w pobliżu dorosłych, których mógłbyś/mogłabyś poprosić o pomoc, zadzwoń – na jeden z podanych poniżej numerów:

997 – **policja,**

112 – **numer alarmowy,** na który można zgłosić przestępstwo, pożar, wypadek

116 111 – **telefon zaufania** dla dzieci i młodzieży (czynny codziennie w godzinach od 12 do 20, bezpłatny)

600 07 07 17 – **całodobowy,** dla kobiet doświadczających przemocy (płatny)

Pamiętaj, że połączenie z dwoma pierwszymi numerami jest możliwe również z budki telefonicznej bez użycia karty oraz gdy twój telefon komórkowy nie jest doładowany.

Dzwoniąc na którykolwiek z podanych numerów, nie zapomnij podać swojego imienia i nazwiska oraz adresu, gdzie doszło do zdarzenia. Krótko opowiedz, co się stało i że potrzebna jest natychmiastowa pomoc. Informacje te są bardzo istotne choćby dlatego, by zgłoszenie zostało potraktowane poważnie.

Twoja rola w toczącym się postępowaniu

Niezależnie od tego ile masz lat, możesz występować na policji i w sądzie jako świadek.

Jeśli sprawca przemocy jest osobą ci bliską (ojciec, brat itp.), możesz odmówić składania zeznań. Nie podejmuj jednak takiej decyzji zbyt pochopnie tylko dlatego, że np. nie chcesz źle mówić o swoich bliskich. Pamiętaj, twoje zeznanie może być kluczowym dowodem w sprawie, który pozwoli policji i sądowi pociągnąć sprawcę przemocy do odpowiedzialności.

Jeśli nie masz skończonych 15 lat, można cię przesłuchać co do zasady tylko raz. Na takim przesłuchaniu zawsze powinni być sędzia i psycholog, ale może w nim wziąć udział także prokurator i obrońca oskarżonego. Wszystko, co tam powiesz, zostanie nagrane, a następnie – już podczas rozprawy – odtworzone, aby uniknąć potrzeby ponownego przesłuchania.

Twoim zadaniem jest powiedzenie prawdy o tym, co się wydarzyło, niezależnie od tego, czy to ktoś z twoich bliskich (ojciec, matka, siostra, brat, wujek, dziadek) lub ktoś inny, kogo dobrze znasz, skrzywdził ciebie lub inną osobę. Jeśli nie umiesz odpowiedzieć na któreś pytanie lub nie pamiętasz dokładnie wydarzenia, powiedz o tym wprost, zamiast mówić nieprawdę. Twoje zeznania mają tylko pomóc sędziemu w podjęciu decyzji czy oskarżony popełnił przestępstwo, czy nie i jaką ewentualnie karę powinien ponieść. Tylko i wyłącznie sędzia podejmuje taką decyzję, więc to nie ty odpowiadasz za to, jaką karę poniesie sprawca przemocy.

Na sali rozpraw spotkasz osoby, które pełnią różne funkcje. Najważniejszą z tych osób jest sędzia, który prowadzi sprawę. Obok niego siedzi protokolant, którego zadaniem jest dokładne zapisanie tego, co mówią uczestnicy rozprawy, w tym także twoich zeznań. Ponadto na sali rozpraw mogą być także obecni: ławnicy, prokurator (oskarżający osobę, która złamała prawo) oraz adwokat, czyli obrońca oskarżonego, sam oskarżony oraz publiczność, która przygląda się rozprawie. Warto wiedzieć, że jeśli oskarżonym jest jedno z rodziców, drugi z rodziców nie może reprezentować dziecka w sądzie. Rolę tę wypełnia powołany przez sąd kurator procesowy.

Co grozi sprawcy przemocy?

Z chwilą poinformowania policji o tym, że tobie lub innej osobie w rodzinie dzieje się krzywda lub grozi wam niebezpieczeństwo, policja ma obowiązek wyjaśnić sprawę. Jeśli funkcjonariusze przyjadą z interwencją do domu i okaże się, że osoba stosująca przemoc jest agresywna, niebezpieczna lub znajduje się pod wpływem alkoholu, mogą ją zatrzymać na 48 godzin lub odwieźć do izby wytrzeźwień. Policjant powinien także wypełnić formularz A Niebieskiej Karty, co uruchamia proces współpracy wielu specjalistów, którzy będą starali się pomóc tobie i twojej rodzinie. Jeśli funkcjonariusze policji uznają, że to co zaszło w twoim domu to przestępstwo, powinni wszcząć postępowanie karne.

Dobrze wiedzieć, że chociaż sprawy trwają zazwyczaj długo, prawo pozwala prokuratorowi na wydanie sprawcy przemocy nakazu opuszczenia domu. Sąd z kolei na wniosek prokuratora może go także tymczasowo aresztować. Kiedy postępowanie przygotowawcze zostanie zamknięte, prokurator kieruje sprawę do sądu lub umarza ze względu np. na brak wystarczających, jego zdaniem, dowodów. Od decyzji prokuratora można się odwołać. W sprawach o znęcanie się nad rodziną sądy najczęściej orzekają kary pozbawienia wolności w zawieszeniu. Oznacza to, że sprawca przemocy nie trafi do więzienia, ale przez czas, na jaki orzeczona kara została zawieszona (zwykle jest to kilka lat), poddany jest swoistej próbie. Warto wiedzieć, że orzekając karę pozbawienia wolności w zawieszeniu, sąd może nałożyć na skazanego dodatkowe warunki, jakie musi on spełnić, jeśli nie chce trafić do więzienia. Może to być np. poddanie się leczeniu antyalkoholowemu, nakaz opuszczenia domu zajmowanego z innymi członkami rodziny, zakaz zbliżania się i kontaktowania z pokrzywdzonymi. Z reguły nadzór nad wywiązywaniem się przez skazanego z nałożonych na niego warunków sprawuje kurator. Jeśli w okresie zawieszenia kary sprawca będzie dalej stosował przemoc lub nie będzie się wywiązywał z nałożonych na niego warunków, kara zostaje odwieszona i sprawca powinien trafić do zakładu karnego.

Przerwij milczenie

Tel. **STOP** przemocy
(22) 621 35 37

- W twoim domu dochodzi do przemocy
- Podejrzewasz, że twoja koleżanka lub kolega doznaje przemocy
- Nie wiesz jak się zachować, co zrobić w konkretnej sytuacji
- Nie wiesz jak pomóc innym

**ZGŁOŚ SIĘ DO NAS,
JESTEŚMY PO TO, ŻEBY CI POMÓC!**

Fundacja Centrum Praw Kobiet

ul. Wilcza 60, lok. 19, 00-679 Warszawa,
tel./fax 22 6222517

ul. Piękna 66 a lok. 10 i 11, 00-672 Warszawa,
tel./fax 22 6520117

www.cpk.org.pl, www.finance.cpk.org.pl

e-mail: pomoc@cpk.org.pl, porady.prawne@cpk.org.pl
porady.psychologiczne@cpk.org.pl

Pomoc możesz uzyskać również w oddziałach Fundacji:

Gdańsk

ul. Gdyńskich Kosynierów 11,
80-866 Gdańsk,
tel. (0 58) 341 79 15

Łódź

ul. Piotrkowska 115
90-430 Łódź,
tel. (0 42) 633 34 11

Grójec

ul. Piłsudskiego 59B
05-600 Grójec,
tel. 606 338 313

Wrocław

ul. Ruska 46B p. 208
50-079 Wrocław,
tel. (0 71) 358 08 74

Żyrardów

ul. Józefa Mireckiego 63,
96-300 Żyrardów, tel. 882 512 900

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa

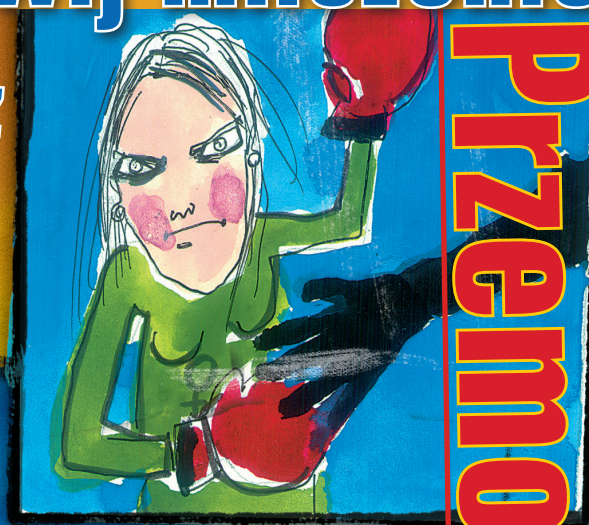

600 07 07 17

Całodobowy telefon interwencyjny
dla kobiet doświadczających
przemocy

Przerwij milczenie

...masz
naście
lat

Przemoc domowa

CENTRUM PRAW KOBIET

